

RISKIEN KESKELLÄ

KEHITYSYHTEISTYÖ / KATASTROFIAPU / PAKOLAISUUS

Sisälllys

Kannen kuva: 13-vuotiaan Ranjita Khadkan koti romahti Nepalın tuhoisassa maanjäristyksessä keväällä 2015. Hänen kotikaupunkinsa Singat tuhoutui maan tasalle. Ranjita haluaisi matkustaa pois, koska pelkää uusia järjestyksiä.
Kuva: Mirva Helenius

Viisaiden päätösten puolesta

Yhdeksänkymmentä prosenttia maailman humanitaarisesta avusta menee neljäänkymmeneen maahan, jotka lähes poikkeuksetta ovat köyhiä ja joissa katastrofeja sattuu tiheään. Näiden katastrofialteimpien maiden joukosta löytyvät myös useimmat maailman hauraista tai hajonneista valtioista, ja ne lähes kaikki ovat maita, jotka kärsivät eniten ilmastonmuutoksen vaikutuksista.

Nuo neljäkymmentä maata saavat humanitaarisen avun ohella myös kolmanneksen maailman virallisesta kehitysavusta. Saamastaan kehitysavusta ne käyttävät vain prosentin katastrofikestävyytensä kohentamiseen.

Nepal on yksi näistä maista. Kevään 2015 kaksi maanjäristystä aiheuttivat tuhoja ja jälleenrakennuskustannuksina taloudellisen vahingon, joka vastaa 70 prosenttia maan vuoden 2014 bruttokansantuotteesta. Sierra Leonessa ebola-epidemian rahassa mitattava vahinko vuonna 2015 on yli kolminkertainen verrattuna siihen viralliseen kehitysapuun, jota maa sai ennen epidemian alkua vuonna 2012.

Filippiinit ja Vietnam edustavat kehittyviä maita, joihin luonnonkatastrofit iskevät usein, säännöllisesti ja voimakkaana. Arvioidaan, että kummassakin maassa luonnononnettomuudet syövät vuosittain prosentin - kahden verran maiden bruttokansantuotteesta.

Katastrofituhojen suuruuden ja kehitysavun kohdentamisen välillä on valtava ero. Vuonna 2014 neljäänkymmeneen maailman riskialteimpaan maahan sijoitettiin noin 41,5 miljardin euron kehityspanos, josta merkittävä osa kirjaimellisesti huuhtoutuu pois tai romahtaa tulevien katastrofien myötä.

Kehityspoliittikan onnistuminen riippuu paljolti siitä, miten eri rahoitusinstrumenteilla vastataan vastaanottajamaiden kehitystarpeisiin ja miten rajalliset voimavarat sijoitetaan siten, että vahvistetaan ihmisten selviytymistä sekä demokratiaa ja ihmisoikeuksia. On äärimmäisen tärkeää, että kehityspoliittikan onnistumisen tavoitteeksi asetetaan varautuminen ja valmius vastata kriiseihin yhteiskunnan kaikilla tasoilla.

Vastaanottaja- ja lahjoittajamaiden näkemykset siitä, miten tämä tavoite toteutetaan, eivät aina kohtaa. Toukokuussa 2016 kokoontuva Maailman humanitaarinen huippukokous pyrkii löytämään yhteisiä ratkaisuja. Kansainvälinen yhteisö on myös asettanut kunnianhimoiset tavoitteet köyhyyden vähentämiseksi ja kehityksen varmistamiseksi hyväksymällä Kestävän kehityksen agendan.

Riskiennaltaehkäisy, varautuminen ja kyky selviytyä kriiseistä ovat oleellisia kestävän kehityksen tulosten säilymistä varmistamiseksi. Kun katastrofit kerta toisensa jälkeen pyyhkivät pois osan kehitykseen tehdystä investoinnista, on selvää, että sijoittaminen kriisivalmiuteen ja ennaltaehkäisyyn olisi kannattava sijoitus niin talouden kuin yksilöidenkin kannalta. Investoinnit kehitykseen ovat tärkeitä myös siksi, että epäonnistuminen kriisien ja katastrofien ehkäisyssä lopulta johtaa ihmiset pakolaisen poluille. Tämän olemme käytännössä jo nähneet, ja voimme tämänkin lehden pakolaiskuvarportaasista lukea.

Punaisen Ristin kehitystyö on jatkumo, jossa haavoittuvien yhteisöjen katastrofikestävyyden kohentaminen muuttuu katastrofin iskiessä humanitaariseksi avuksi, ja saatujen oppien perusteella jatkuu yhteisökestävyyttä edelleen kehittävänä fiksuna kehityspanoksena. Tämä lehti kertoo pitkäjänteisen työmme tuloksista eri puolilla maailmaa.

Kristiina Kumpula
Pääsihteeri, Suomen Punainen Risti

10 34 20 30 24 04

Pakolaiset Euroopassa
Köyhyys ja konfliktit sysäsivät liikkeelle historiallisen pakolaisvirran.

Ukraina & Venäjä
Konfliktia on paennut yli 2,5 miljoonaa ihmistä.

Tansania & Burundi
Burundilaiset joutuivat pakomatkalle, jälleen kerran.

Mongolia
Uusi ystävä muutti elämän suunnan.

Nepal
Elämä jatkuu maanjäristyksen raunioissa.

Myanmar
Levottomuudet veivät vapauden muslimivähemmistöltä.

Katso lisäsisältöä Arilyn-sovelluksella

Lataa ilmainen sovellus iOS- tai Android-laitteellesi ja katso sen läpi kuvaa, jonka päällä näet Arilynin turkoosin logon. Sovellus herättää kuvan henkiin ja avaa kuvan liittyvän videon. Arilynin käyttöön tarvittavan sovellutuksen voit ladata Apps Storesta tai Google Playsta.

Kadotettu vapaus

Tavalliset kylät ovat muuttuneet pakolaisleireiksi levottomassa Rakhinen osavaltiossa Myanmarissa. Punainen Risti rakentaa vuoropuhelua eri väestöryhmien välille ja auttaa ihmisiä uuden elämän alkuun tilanteessa, jossa vapaa liikkuminen leirien ulkopuolella on kiellettyä.

Lääkäri **Daw Kyawt Thar Sein** oli jo ehtinyt siirtyä eläkkeelle, kun Myanmarin Punainen Risti tarjosi hänelle työtä. Tehtävänä oli kiertää Punaisen Ristin liikkuvilla klinikoilla Sittwen alueella maan sisäisten pakolaisten leireissä. Työhön ei juuri ollut tunkua, mutta Thar Seiniä se kiinnosti. Sittwe on hänen kotikaupunkinsa. Lisäksi hän oli jo pari vuotta työskennellyt leireissä vapaaehtoisena.

”Asukkaiden yleisimmät vaivat ovat korkea verenpaine ja diabetes. Vastaanotolla voi käydä päivässä jopa 100 potilasta”, Sein kertoo työnsä lomassa Tae Chaungin pakolaisleirillä.

Tavallisista vaivoista huolimatta työnteon olosuhteet alueella ovat poikkeukselliset, mistä muistuttaa

Cho Cho Khine, 3, on tullut lääkärintarkastukseen Myanmarin Punaisen Ristin ylläpitämälle klinikalle Set Yone Sun pakolaisleirille. Suomen Punaisen Ristin tukemat klinikat kiertävät leireissä tarjoamassa ihmisille perusterveydenhuoltoa.

kaksi pumppuhaulikoin aseistautunutta poliisia klinikan ulkopuolella.

Tae Chaungin leiri perustettiin Myanmarin vuoden 2012 levottomuuksien jälkeen. Edellisvuonna sotilasdiktatuuri oli alkanut avautua poliittisesti. Äänensä saivat kuuluviin myös erilaiset ääriliikkeet. Rakhinen osavaltiossa buddhalaisemmistö otti lopulta yhteen islaminuskaisen rohingavähemmistön kanssa. Yhteenotoissa kuoli 167 ihmistä ja jopa 145 000 joutui pakenemaan kodeistaan. Pakolaisista 95 prosenttia kuuluu muslimivähemmistöön.

Islaminuskoiset rohingat ovat asuneet Rakhinessa vuosisatoja, mutta Myanmarin valtio ei pidä heitä kansalaisina vaan Bangladeshista saapuneina siirtolaisina. Rohingoilta puuttuvat kansalaisoikeudet, eikä heitä oteta huomioon esimerkiksi ▶

”ISÄ JA ÄITI OVAT SYNTYNEET TÄÄLLÄ, JA TÄÄLLÄ ME ASUIMME ENNEN YHDESSÄ BUDDHALAISTEN KANSSA. SILLOIN SAIN MENNÄ MINNE HALUSIN JA ELÄTIN ITSENI RIISIN MYYJÄNÄ.

Elämä oli silloinkin köyhää, mutta nyt emme saa liikkua minnekään. Meillä ei ole rahaa eikä mitään mahdollisuuksia.”

– Muhammed Hussein, Tae Chaung

Sardad Armin, 24, toi poikansa Mermartin, 2, klinikalle pojan päähän nousseiden rakkuloiden vuoksi. Myanmarin Punaisen Ristin lääkäri Daw Kyawt Thar Sein putsasi ensin pois ihon viilentämiseen ja suojaamiseen käytettävän thanakha-jauheen, jolla rakkuloita oli hoidettu kotona.

väestönlaskennoissa, vaikka heitä on arviolta 1,3 miljoonaa. Myanmarin asukasluku on noin 51 miljoonaa.

Kolme vuotta väkivaltaisuuksien jälkeen monet rohingat asuvat edelleen Tae Chaungin kaltaisissa leireissä, joista ei saa poistua ilman lupaa. Omilla leireillään asuvat buddhalaiset saavat liikkua vapaasti leirien ulkopuolella.

”LÄHTISIN, JOS VOISIN”

Ennen muuttumistaan maan sisäisten pakolaisten leiriksi Tae Chaung oli aivan tavallinen kylä, jossa asui myös Husseinin veljesten Muhammedin ja Zakerin äiti. Kun levottomuudet alkoivat, muu perhe pakeni Tae Chaungiin. Pakolaisia saapui kolmesta lähialueen kylästä.

Nyt leiri koostuu 834 kotitaloudesta. Pakolaisten oli aloitettava elämä Tae Chaungissa tyhjässä, sillä lähes kaikki omaisuus piti paetessa jättää taakse. Husseinin veljekset rakensivat vähitellen uuden talon äitinsä naapuriin.

”Isä ja äiti ovat syntyneet täällä, ja täällä me asuimme ennen yhdessä buddhalaisten kanssa. Silloin sain mennä minne halusin ja elätin itseni riisin myyjänä. Elämä oli silloinkin köyhää, mutta nyt emme saa liikkua minnekään. Meillä ei ole rahaa eikä mitään mahdollisuuksia. Olemme epätoivoisia”, leirin hallintovastaavana toimiva Muhammed Hussein kertoo.

Toivonsa menettäneet ihmiset pakenevat leireistä merelle ihmislakuljettajien avulla. Veljekset kertovat tuntevansa monia, jotka ovat lähteneet yrittämään ▶

”Minulla oli ennen väkivaltaisuuksia iso kauppa Sittwessä. Haluaisin päästä edelleen kaupunkiin, myymään ja ostamaan. Nyt käyn kalassa kolmesti viikossa, mutta en mene kovin pitkälle”, Zaker Hussein kertoo elämästään, jota säätelee rajoitettu liikkumisvapaus.

Ma Judie, 6, sekä Ma Chelin, 8, tietävät käsienpesun merkityksen. Koulu-laiset asuvat Daw Paw Ka Lay -kylässä, jossa Suomen Punainen Risti on tukenut Myanmarin Punaista Ristiä ihmisten elinolojen parantamisessa.

Khin Soe Aye, 27, myy vihanneksia Thar Yar Kone -kylässä Sittwessä. Punaisen Ristin myöntämien yrityslainojen turvin kyläläiset voivat ostaa esimerkiksi vuo-hia ja kanoja tai perustaa kaupan.

Set Yone Sun pakolaisleirissä asuva Khin Aye Hwe, 17, on kuudennella kuulla raskaana. Hänen ensimmäinen lapsensa kuoli kahden päivän ikäisenä. Nuori nainen meni naimisiin 15-vuotiaana ja kävi koulua 7. luokalle saakka. Hänen unelmansa on, että tuleva lapsi saa aikanaan hyvän koulutuksen ja valmistuu yliopistosta.

Daw Hla Tin, 44, on rakentanut kudontapuut ja kutoo kankaita myyntiin. Suomen Punainen Risti tukee alueen elinkeinoja antamalla yrittäjille pieniä aloituslainoja, jonka turvin he voivat ostaa esim. vuohia, tai perustaa kaupan.

ulkomaille. Lähtijät ovat vaarassa joutua ihmissalakuljettajien uhreiksi ja ajeltimaan päämäärättömästi vaarallisen täyteen ahdetuissa aluksissa. Vaihtoehtoja on kuitenkin vähän.

”Lähtisin ulkomaille, jos vain voisin”, Zaker Hussein toteaa alistuneesti.

TOIMEENTULO TIUKASSA

Rakhinen kylät leirien ulkopuolella ovat nyt joko kokonaan buddhalaisia tai kokonaan islamilaisia. Väkivaltaisuudet vaikuttivat molempien yhteisöjen elinkeinoihin.

Kant Kaw Kunin kylä elää pääasiassa riisin ja vihannesten viljelystä sekä karjan kasvatuksesta. Naiset täydentävät perheen tuloja perinteisellä kutomisella.

”Ennen väkivaltaisuuksia teimme kauppaa myös muslimikyliin. Nyt myymme kylän sisällä ja Sittwessa, koska emme saa mennä muslimikyliin”, kyläpäälikkö Mg Aye Phyu kertoo.

Myanmarin Punainen Risti toimii siltarakentajana osapuolten välillä ja tukee elinkeinoja molemmissa yhteisöissä. Tukea tarvitaan, sillä yhteisöjen jäsenten toimeentulo on

Set Yone Sun pakolaisleirin päällikkö U May Zanilla on neljä tytärtä. Hän odottaa muuttoa leiristä valtion maksamaan taloon. Ennen väkivaltaisuksia U May Zanilla oli kauppa ja hän kertoi elävänsä onnellista elämää. ”Haluaisin muuttaa takaisin vanhaan kyläämme, mutta viranomaiset eivät salli sitä”, mies kertoo.

tiukassa liikkumisrajoitteiden vuoksi. Apua annetaan kahdeksassa kylässä, jossa ihmiset saavat noin 200 euron käteisavustuksen itse valitsemiinsa, tuloa tuottaviin hankkeisiin.

Viiden lapsen äiti Daw Hla Tin on yksi avunsaajista. Hän osti lankoja kudontaan.

”Aiemmin asiakkaat toivat omat langat, ja sain vain vähän voittoa. Nyt olen tuplannut tuloni. Olen nyt onnellinen. Tai... olisi hienoa jos olisi iso kauppa Sittwessa”, hän kertoo kysyttäessä unelmista. ■

Myanmar

- Pääkaupunki: Naypyidaw
- Pinta-ala: 676 578 km²
- Väkiluku: 56 320 206
- Väestötiheys: 83,2/ km²

Fakta

- Myanmar on Kaakkois-Aasian suurin maa, yksi Aasian köyhimmistä valtioista.
- Maassa tapahtuu luonnonkatastrofeja, kuten maanjäristyksiä, tulvia ja maanvyörymiä. Lisäksi viime vuosien aikana etenkin Rakhinen maakunnassa on kärsitty maan sisäisistä konflikteista.
- Suomen Punainen Risti on tukenut Myanmarissa terveytyötä sekä konfliktien ja luonnonkatastrofiin jälkeistä avustustyötä. Lisäksi se on vuosia auttanut myanmarilaisia varautumaan katastrofeihin paremmin.

21-vuotiaan Ma Nyein Ei Nwen kylä selvisi vähillä vahingoilla maan historian pahimpiin lukeutuneista tulvista elokuussa. Hän ehti nopeasti auttamaan muita. Punaisen Ristin vapaaehtoisten tiimi kiersi tulvalualueella viikkoja jakamassa hätämajoitustarvikkeita. Monet palasivat päivän päätteeksi siivoamaan omia talojaan tulvan jäljiltä.

Sadot ja kodit vaarassa

Rajut monsuunisateet ja nopeasti nousevat tulvavedet koettelevat köyhää Myanmaria säännöllisesti.

Vuoden 2015 kesällä maassa koettiin vuosikymmeniin pahin tulva, joka vei mennessään laajoja peltoalueita kesken vuoden tärkeimmän satokauden.

Tuhannet ihmiset joutuivat evakuoimaan nopeasti nousevan vesimassan vuoksi ja maanviljelyksestä riippuvaiset perheet jäivät tyhjin käsin odottamaan seuraavaa satokautta. Tulvat vaikuttivat yli 1,4 miljoonan ihmisen elämään erityisesti maan luoteisella suistoalueella, jossa riisinviljely on tärkeä elinkeino.

Punainen Risti auttoi tulvien uhreja muun muassa jakamalla hätämajoitus-

jo vuosia ja tukenut Myanmarin Punaista Ristiä vahvistamaan ihmisten toimintavalmiutta tulevien katastrofien varalle. Työn tulokset näkyivät ilahduttavina valopilkkuina tulvatuhojen keskellä.

”On ollut upeaa kuulla, kuinka hienosti koulutetut vapaaehtoiset ovat osanneet toimia tulvien saartamissa kylissä. He ovat auttaneet ihmisiä evakuoitumaan, antaneet ensiapua sekä siivonneet tulvatuhoja”, kertoo Myanmarin Punaisen Ristin terveytyksen varajohtaja Naign Naign.

”Tämä on hyvä osoitus varautumisen todellisesta merkityksestä.” ■

KEHITYSYHTEISTYÖN TULOKSET NÄKYVÄT ILAHDUTTAVINA VALOPILKKUINA TULVATUHOJEN KESKELLÄ.

Koulutetut vapaaehtoiset osasivat toimia tulvan saartamissa kylissä hienosti.

tarvikkeita kotinsa menettäneille. Sadat Myanmarin Punaisen Ristin vapaaehtois-tiimit kiersivät jakamassa moskiittoverkkoja ja vedenpuhdistustabletteja kylissä, joista monissa tulvavesi vahingoitti talojen lisäksi myös kaivoja ja käymälöitä. Myöhemmin Punainen Risti jakoi kaikkein suurimmassa hädässä oleville perheille käteislahjoituksia, joiden turvin he saivat hankittua esimerkiksi työkaluja uuden viljelysmaan raivaamiseksi.

Hätäapu ei kuitenkaan ole Suomen Punaisen Ristin pääasiallinen tukimuoto Myanmarissa. SPR on toiminut maassa

21-vuotias Tin Long Nlia aloitti Punaisen Ristin vapaaehtoisena vuonna 2013. ”Minusta on hienoa nähdä, kuinka ihmiset ovat onnellisia voidessaan muuttaa elämänsä paremmaksi”, nuori nainen kertoo.

Lähes 40 000 ihmisen koti ja puoli miljoonaa hehtaaria viljelysmaata jäi tulvien alle Myanmarissa loppukesällä 2015. Aye Thar Yarin kylässä maan luoteisosassa ihmiset alkoivat rakentaa kotejaan uudelleen heti tulvaveden laskettua.

Vaikealla matkalla

Yli miljoona ihmistä teki vuonna 2015 päätöksen paeta köyhyyttä, turvattomuutta ja sotaa kohti Eurooppaa. Massiivisin pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden virta sitten toisen maailmansodan on saanut maanosan ymmälleen. Kuljimme pakolaisten reitin Somaliasta halki Tunisian ja Kreikan kohti pohjoista Eurooppaa ymmärtääksemme mistä on kyse. Tarinat Lesboksen saaren rantaviivalta ja Makedonian rajan telttakylistä kertovat, ettei kriisiin ole pikaratkaisua.

ILMASTONMUUTOKSEN PAHENTAMA KUIVUUS AJAA IHMISIÄ PAKOLAIKSI JA LISÄÄ RISKIÄ KONFLIKTEIHIN ITÄISESSÄ JA ETELÄISESSÄ AFRIKASSA. SAMA ILMIÖ VAIKUTTAA TAUSTALLA SYRIAN SODASSA, JOKA ON PAKOTTANUT MILJOONAT IHMISET ETSIMÄÄN TURVAA.

Konflikteja ja elämän edellytysten loppumista paenneita ihmisiä on maailmassa enemmän kuin koskaan aiemmin. YK:n pakolaisjärjestö UNHCR:n arvion mukaan 60 miljoonan pakolaisen raja ylittyi ensimmäistä kertaa vuoden 2015 aikana.

Ihmiset Somalimaan Olujeedin kylästä lähtivät etsimään karjalleen laidunta 300 kilometrin päähän rannikkoseudulle, jossa kuivuuden kurittamaan maahan oli saatu muutamia sateita. Ravintoa ei kuitenkaan löytynyt tarpeeksi ja useita eläimiä menehtyi rankalla paluumatkalla.

KATSO VIDEO

"KUN OLIN 15-VUOTIAS PAKENIN MOGADISHUSTA KENIAAN. KENIASSA JOUDUIN EROON ISÄSTÄNI. KUULIN, ETTÄ HÄN OLI PÄÄTNYT RUOTSIIN."

"Suurlähetystö hyväksyi äitini ja nuoremman veljeni matkalle isän luo, mutta ei minua, koska olin tuolloin täyttänyt 18 vuotta. Olin epätoivoinen, todella masentunut tulevaisuuteni suhteen. Sitten sain idean matkustaa Eurooppaan yksin."

- Othman Muhammed Hajin, 21, Tunisia

Kaikki siirtolaiset eivät pääse Eurooppaan saakka vaan päätyvät Tunisiaan. Tunisian rannikkovartiosto on pelastanut mereltä turvaan veneitä, jotka kuljettavat jopa yli sataa ihmistä kerrallaan. Kaikki eivät valitettavasti selviä matkasta.

Punainen Risti tukee ruoan ja veden jakelua kuivuuden koettelemassa Somalimaassa, jossa rutikuiva maa ei enää elätä paimentolaisia. Vuosia jatkuneella kuivuudella on tuhoisia seurauksia: nälkähätää, aliravitsemusta, epidemioita, siirtolaisvirtoja ja konflikteja.

Ibrahim Eigbefoh, 18, on kotoisin Nigeriasta. Hän päätyi Ben Gardanesiin, Tunisiaan, jossa Tunisian Punainen Puolikuu tarjoaa hätämajoitusta ja ruokaa merestä pelastetuille siirtolaisille. Heitä autetaan myös ottamaan yhteyttä omaisiinsa.

Jalkapallo-ottelu tunisialaisen vastaanottokeskuksen pihassa tuo toivottua vaihtelua epä tietoisuuteen ja odotukseen. Moni Tunisiaan päätnyt siirtolainen haluaisi jatkaa matkaansa, mutta ei tiedä miten.

"PAKOLAISKRIISIN RATKAISUKSI ON ESITETTY RAJOJEN SULKEMISTA. MITÄ SE TARKOITTAISI? IHMISTEN JÄTTÄMISTÄ MEREN ARMOILLE?"

"Kreikan Lesboksen rannalta käsin puhetta on vaikea ymmärtää. Täällä EU:n rajavalvontaviraston Frontexin upseerit kahlaavat rantaveteen auttamaan ihmisiä lautoilta siinä missä Punaisen Ristin edustajat ja muutkin vapaaehtoiset."

– Hannu-Pekka Laiho, Euroopan pakolaisoperaatiossa työskennellyt Punaisen Ristin viestintäasiantuntija

Historiallisen pakolaisaallon takana on monia syitä. Pitkään jatkunut Syyrian sota ei näytä laantumisen merkkejä, ja monet Syyrian naapurimaiden pakolaisleireissä asuvat ihmiset ovat luopuneet toivosta palata takaisin. Samalla terroristijärjestöjen kasva-va väkivalta Irakissa ja Afganistanissa pakottaa ihmisiä hakemaan turvaa ulkomailta. Pakolaisia on lisäksi lähtenyt useista eri Afrikan ja Aasian maista, joista ihmiset lähtevät etsimään parempaa elämää sotien, levottomuuksien ja köyhyyden vuoksi.

MASSOUD IBRAHEEM

- Kotoisin Syyriasta
- Määränpää Saksa, jonne päässyt
- Odottaa Punaisen Ristin tilapäismajoituksessa Potsdamissa

Olen kuorma-autoilija Kamishlin kaupungista läheltä Turkin rajaa. Sodan alkuvaiheessa armeijan sotilaat pysäyttivät minut. He vaativat minua ajamaan autollani armeijan kuljetuksia. Kun kieltäydyin, yksi sotilaista löi kirveellä vasemman jalkani varpaat irti. Kuorma-automoni vietiin.

Kun olin toipunut, päätimme perheeni kanssa paeta. Pääsimme rajan yli Turkin puolelle ja odotimme pitkään, että sota loppuisi. Turhaan. Kolme kuukautta sitten lähdimme pyrkimään Saksaan.

RAHID

- Kotoisin Marokosta
- Määränpää Saksa tai Ranska
- Odottaa Kreikan ja Makedonian rajalla

Olen ammatiltani rakennustyömies. Kotona minulla ei ollut töitä, enkä pystynyt enää elättämään perhettäni. Päätin, että minun pitää päästä Ranskaan tai Saksaan. Sieltä löydän varmasti jotain työtä ja voin lähettää rahaa perheelleni.

Matkallani Turkin ja Kreikan kautta Makedonian rajalle olen käyttänyt 2 000 euroa lainarahaa.

Makedonian rajaviranomaiset päästävät rajan yli vain syyrialaisia, irakilaisia ja afgaaneja. Me muut olemme jumissa.

INES MAO

- Kotoisin Norsunluurannikolta
- Määränpää Ranska
- Odottaa Kreikan ja Makedonian rajalla

Olin Libanonissa töissä sairaanhoitajana melkein kaksi vuotta. Sitten taloudellinen tilanne muuttui huonommaksi ja me ulkomaalaiset saimme sairaalasta potkut.

Pyrin matkustamaan Ranskaan, koska maassa on ennestään paljon norsunluurannikkolaisia. Mieheni pyrkii myös sinne, mutta en ole kuullut hänestä mitään moneen kuukauteen.

Olen kuudennella kuulla raskaana ja todella huolissani. Olemme yöpyneet kylmässä ja sateessa nyt viikon.

MAIS ALKASER

- Kotoisin Syyriasta
- Määränpää Saksa, jonne päässyt

Olen kahden lapsen äiti Syyrian Alepposta. Työskentelein yliopiston viestintäosastolla. Puolustimme mieheni kanssa ihmisoikeuksia. Kun sota alkoi, kotiimme osui pommi ensimmäisten joukossa. Kotona olleen mieheni ruumista ei koskaan löydetty.

Elämä taistelujen keskellä oli mahdotonta, joten pakenin lasteni ja vanhempieni kanssa Turkkiin. Sieltä onnistuin pääsemään salakuljettajien avulla Kreikan Lesbokselle ja eteenpäin Ateenaan. Nyt asumme Saksan Punaisen Ristin Potsdamin leirillä.

Lesboksen saari Kreikassa on useille pakolaisille ensimmäinen etappi Euroopassa. Kesällä 2015 kiihtynyt pakolaisvirta on jatkunut runsaana myös vuonna 2016. Saarelle saapui vuoden ensimmäisen kuukauden aikana 26 000 ihmistä. Suomeen saapui vuoden 2015 aikana 32 478 turvapaikanhakijaa.

 KATSO VIDEO

Kreikan Punaisen Ristin vapaaehtoinen Tasos Papalexioi kääri mereltä saapuneen lapsen avaruushuopaan. Punaisen Ristin ja muiden järjestöjen vapaaehtoiset ovat rannalla vastassa matkan uuvuttamia ihmisiä.

Lastenlääkäri Kari Vanamo tutkii pientä potilasta Punaisen Ristin klinikalla, joka aloitti maaliskuussa toimintansa Cherson ja Nea Kavalan pakolaisleireillä Pohjois-Kreikassa maan viranomaisten pyynnöstä. Klinikka tarjoaa leireillä majoittuville noin 8 000 pakolaiselle perusterveydenhoitoa.

Pakolaisten pääsyä Kreikasta rajan yli kohti pohjoista alettiin talvella rajoittaa. Rajalle on pakkautunut tuhansia perheitä, jotka odottavat pääsyä eteenpäin. Olosuhteet nopeasti syntyneissä pakolaisleireissä ovat epäinhimilliset.

Telttaleireissä, jonka asukkaista iso osa on naisia ja lapsia, on pulaa ruoasta, vedestä ja lääkkeistä. Sateinen sää ja huonot hygieniolosuhteet pahentavat tilannetta entisestään. Syyrialaisen Mousan, 8, perhe toivoo voivansa jatkaa matkaa Saksaan sukulaisten luo.

Punainen Risti on auttanut pakolaiskriisin aikana läpikulkumaiden viranomaisia huolehtimaan pakolaisista muun muassa jakamalla heille vaatteita, lounaspaketteja ja ensiapua. Punainen Risti on myös auttanut eksyneitä perheenjäseniä löytämään toisensa.

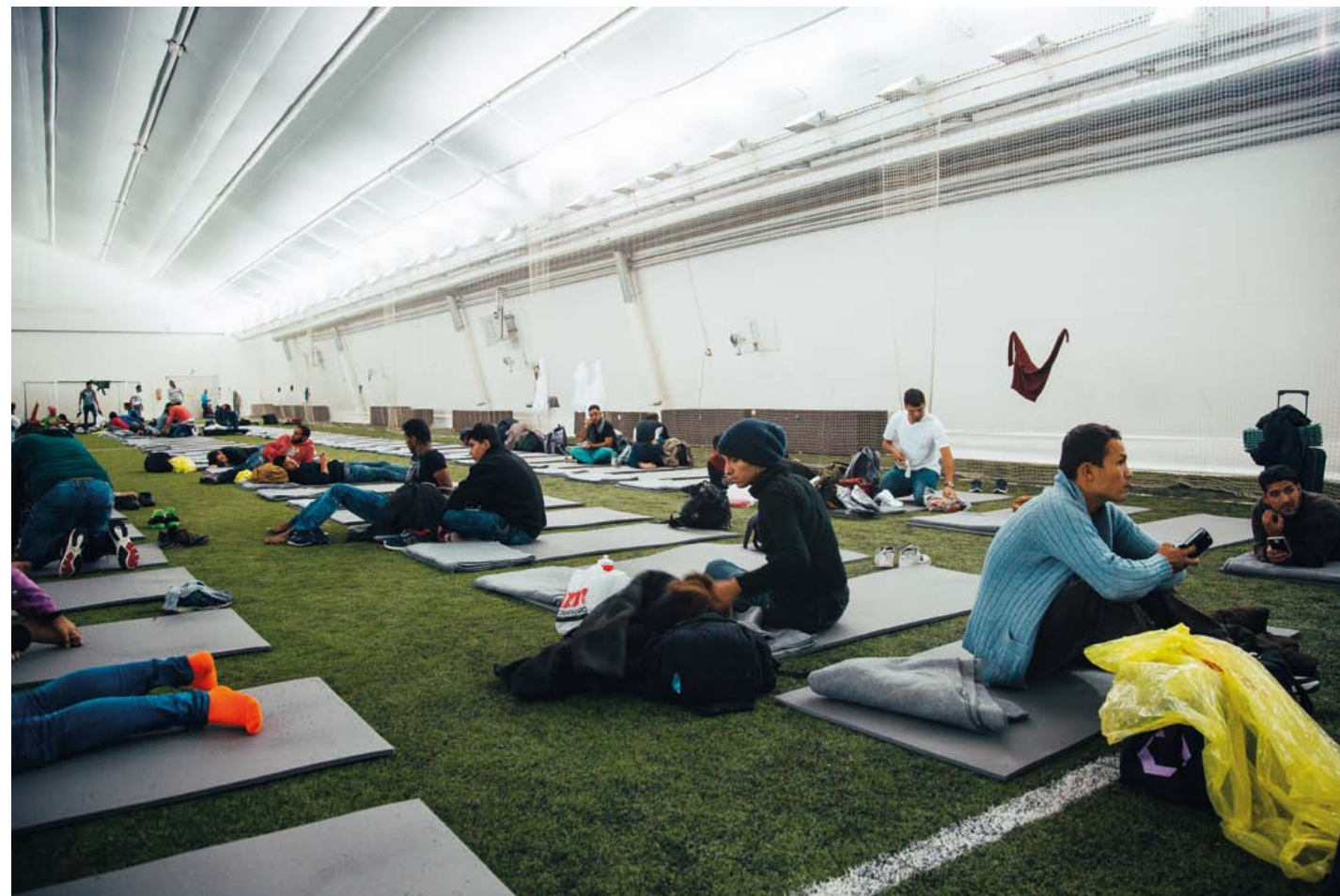

Punainen Risti järjestää tilapäistä majoitusta turvapaikanhakijoille Saksan Potsdamissa. Saksa on ottanut vastaan Eurooppaan saapuneista yli miljoonasta pakolaisesta merkittävän osan.

Pallopelit ja Saksan Punaisen Ristin vapaaehtoisten kunnostamat polkupyörät tuovat iloa läpi Euroopan kulkeneille pakolaislapsille. Lapsille pyritään järjestämään mahdollisuus koulunkäyntiin mahdollisimman pian maahan saapumisen jälkeen.

Suomeen saapui vuoden 2015 aikana 32 478 turvapaikanhakijaa, enemmän kuin koskaan ennen. Valtaosa ylitti rajan Haaparannasta Tornioon matkustettuaan Ruotsin läpi bussilla.

Kuusoista turvapaikanhakijaa, joukossa Hanan (vas.), Zaid ja Refat, kokkaavat irakilaista ruokaa ravintolapäivänä Tampereella. Idea turvapaikanhakijoiden ravintolasta syntyi Trust Food -ruokamarkkinointitoimiston ja Punkalaitumen vastaanottokeskuksen yhteistyönä. Vastaanottokeskuksissa on ideoitu aktiivisesti keinoja saada tulijat osaksi suomalaista arkea.

Suomeen saapuvien pakolaisten määrän kasvaessa Tornion Lappia-halli muutettiin hätämajoitustilaksi. Suomen Punainen Risti avasi vuoden 2015 aikana Maahanmuuttoviraston pyynnöstä kymmeniä vastaanottokeskuksia ja hätämajoitusyksiköitä. Pakolaiskriisistä tuli SPR:lle rauhanajan suurin avustusoperaatio Suomessa.

Augustino Ndaezee (keskellä) toivoo, että hänen perheensä toinen pakomatka Burundista Tansaniaan jäisi viimeiseksi. Mies haluaisi elättää itseään maanviljelijänä tai alkaa korjata polkupyöriä. Ensin hänen on kuitenkin jonotettava lauttaan, joka vie perheen Kagungan rantakylästä kohti isompaa kaupunkia.

KAGUNGAN KYLÄN VÄKIMÄÄRÄ LÄHES KOLMINKERTAISTUI YHDESSÄ YÖSSÄ.

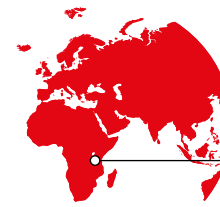
Tuhannet pakolaiset saapuivat pieneen rantapoukamaan odottamaan pääsyä eteenpäin. Ruokaa ja vettä ei riittänyt kaikille.

Takaisin Tansaniaan

Burudilaisen Augustino Ndaezeen lapset syntyivät Tabiran pakolaisleirillä Tansaniassa, jossa mies perheineen vietti yli vuosikymmenen paossa maansa sisällissotaa. Nelilapsinen perhe sai asua kotimaassaan vain kaksi ja puoli vuotta ennen kun presidentinvaaleista alkaneet väkivaltaisuuudet pakottivat heidät ylittämään Tansanian rajan uudestaan. Tällä kertaa perhe haluaisi jäädä.

Kapea rantakaistale Kagungan kylässä Tansaniassa, maan läntiselle rajalle levittäytyvän Tangajikajärven rannalla, on ollut **Augustino Ndaezeen** koti kolme viikkoa. Rajan takaa Burundista paennut mies perheineen on keskittynyt kuluneet viikot selviämään kuumuudessa ilman kunnollista suojaa, vähällä ruualla ja vedellä. Perhe haluaisi jatkaa matkaansa eteenpäin, samoin kuin tuhannet heidän maamiehensä. Se vaatii kuitenkin odottamista.

Burundissa presidentinvaalien alla puhjenneet väkivaltaisiksi yltyneet levottomuudet pakottivat keväällä 2015 yli 130 000 ihmistä pakenemaan kodeistaan. Monet ylittivät rajan Tansaniaan, jossa asui jo valmiiksi lähes 40 000 maan pitkä sisällissotaa paennutta burundilaista. ▶

Burundi

- Pääkaupunki: Bujumbura
- Pinta-ala: 27 830 km²
- Väkiluku: 10 742 276
- Väestötiheys: 385,97/km²

Tansania

- Pääkaupunki: Dodoma
- Pinta-ala: 947 300 km²
- Väkiluku: 51 045 882
- Väestötiheys: 53,89/km²

Kolme faktaa

- Burundi on maailman köyhimpiä maita. Se kärsii edelleen vuonna 2006 päättyneen sisällissodan tuhoista. Tansanian talous on ollut tasaisessa kasvussa pitkään, mutta maan köyhät väestöryhmät eivät ole juurikaan päässeet siitä osallisiksi.
- Tansaniassa on YK:n tietojen mukaan lähes 300 000 Kongon ja Burundin väkivaltaisuuksia paennutta pakolaista.
- Burundi on yksi Suomen Punaisen Ristin kehitysyhteistyön tärkeistä kumppaneista. SPR on tukenut muun muassa Burundin Punaisen Ristin vapaaehtoisten ensiapukoulutusta sekä valmiutta vastata levottomuuksiin.

Pakolaisia kuljettavan laivan kyytiin mahtuu kerrallaan 600 ihmistä ja edestakainen matka määrän päähän kestää kuusi tuntia. Kyytiä odottavat tuhannet ihmiset, useiden viikkojen ajan. Punaisen Ristin vapaaehtoiset tukevat uupuneita matkalaisia muun muassa antamalla ensiapua huonovointisille.

Uusin pakolaisaalto toi kaaoksen Kagungan rantakylään. Kylän väkimäärä kolminkertaistui yhdessä yössä, eikä tuhansien pakolaisten tulon osattu varautua. Pulaa on siksi ollut kaikesta: ruoasta, vedestä, suojasta.

”Tilanne on paha, erityisesti ruoan suhteen. Yritin jo kertaalleen palata takaisin Burundin puolelle hakemaan ruokaa

TILANNE ON PAHA. PULAA ON ERITYISESTI RUOASTA.

”Yritin jo kertaalleen palata takaisin Burundin puolelle hakemaan ruokaa perheelleni, mutta reitti oli suljettu.”

– Augustino Ndaezee, Kagunga

perheelleni, mutta reitti oli suljettu”, kertoo Ndaezee, joka on kuluneet viikot kamppailut leirissä pitääkseen vaimonsa ja neljä lastaan ravittuina.

Perhe on saanut apua Tansanian Punaisen Ristin ja muiden avustusjärjestöjen vapaaehtoisilta, jotka ovat tehneet parhaansa

tuhansien pakomatkaista uupuneiden ihmisten auttamiseksi. Ponnisteluista huolimatta useampi ihminen on jouduttu haudamaan päivittäin pakolaiskriisin ensimmäisenä viikkona.

VIHDOINKIN ETEENPÄIN

Augustino Ndaezee elämään tämä toukokuinen päivä tuo kuitenkin

valonpilkahduksen. Hänen nimensä löytyy viikkoja kestäneen odotuksen jälkeen Tangajika-järven yli liikennöivän aluksen matkustajalistalta. Se tarkoittaa, että perhe on onnekas ja voi jatkaa matkaansa leiriltä kohti isompaa kaupunkia, uusia mahdollisuuksia.

Moni muu jää vielä odottamaan, siellä ainoa reitti Kagungasta kohti Kigoman kaupunkia kulkee yli järvenselän, jossa liikennöi vain yksi alus. Entisen saksalaisen sotalaivan kyytiin mahtuu kerrallaan 600 ihmistä ja edestakainen matka Kigomaan kestää kuusi tuntia. Tällä hetkellä kyytiä odottaa 5 000 ihmistä.

KOULUUN, VILJELIJÄKSI, YRITTÄJÄKSI

Ndaezeen perhe nousee laivan kyytiin toiveikkaana. Nuorin lapsista kulkee äitinsä **Bisimanan** sylissä, isä auttaa vanhempia poikia nousemaan täyteen ahdettuun laivaan. Perheen kantamukset mahtuvat muutamaan laukkuun ja muovipussiin, jotka löytävät paikkansa laivan kannelta. Ujosti hymyilevät pojat, iältään 4, 12 ja 14 vuotta, kertovat käyneensä Burundissa koulua. Heidän toiveenaan olisi jatkaa koulunkäyntiä Tansaniassa. Poikien isä puolestaan haluaisi jatkaa työtään

maanviljelijänä. Hän voisi myös perustaa polkupyöräkorjaamon.

Ennen sitä perheen on kuitenkin seilattava järven yli Kigomaan ja jatkettava sieltä matkaa bussilla. Perheen määränpää on Nyangurusun pakolaisleiri, josta käsin he alkavat rakentaa elämäänsä uudestaan. Taas kerran.

”Emme ole Tansaniassa ensimmäistä kertaa”, Augustino Ndaezee kertoo. Pako levottomasta kotimaasta on haukannut hänen perheensä elämästä yli vuosikymmenen. Miehen tarina vetää hiljaiseksi.

”Kolme vanhinta lastani syntyivät Taboran pakolaisleirillä Tansaniassa, jossa asuimme vuosina 1997 – 2012. Ehdimme palata kotiin vain kahdeksi ja puoleksi vuodeksi ennen uutta pakomatkaa.”

Enää Augustino Ndaezee ei haluaisi lähteä eikä palata.

”Olen väsynyt Burundin levottomuuksiin. Haluaisin jäädä Tansaniaan, rakentaa elämäni tänne”, mies toivoo. ■

Burundilaisen Hubwimana Inosentin ja hänen vaimonsa Ndaishimiyeen elämä Tansanian Kigoman alueelle perustetussa pakolaisleirissä alkoi dramaattisesti. Perheen isän vointi huononi nopeasti pian leiriin saapumisen jälkeen, uuvuttavan laivamatkan päätteeksi. Punaisen Ristin vapaaehtoisilta saadun ensiavun jälkeen neilapsinen perhe jatkaa elämäänsä pakolaisleirissä. Hubwimana ja Ndaishimiyeen haaveilevat siitä, että heidän lapsensa saisivat jatkaa Tansaniassa koulunkäyntiä. Vanhemmat haluaisivat elättää perhettään viljelijöinä.

Senginuyava Fitness on yksi yli sadastatuhannesta pakolaisesta, jotka ovat paenneet Burundista jatkuvan väkivallan vuoksi. Fitnessille matka tansanialaiseen Kigoman kaupunkiin oli pitkä.

”En muista. Luulen, että lähdin kotikylästäni Mukagongosta Burundista kuukausi sitten”, nainen kertoo.

Kuvat: Mirva Helenius,
Emil Helotie, Aapo Huhta
Teksti: Mirva Helenius, Päivi Hurttia

Tuhoa ja toivoa

25. huhtikuuta 2015 maa järisi Nepalissa 7.8 Richterin voimalla. Poikkeuksellisen voimakkaassa maanjäristyksessä ja sitä seuranneessa rajussa jälkijäristyksessä sai surmansa lähes 9 000 ihmistä ja loukkaantui yli 17 000.

Avustustyö vaikeakulkuisissa vuoristokylissä on vaatinut sitkeyttä ja pitkäjänteisyyttä. Nepalilaiset auttavat itseään ja toisiaan, minkä lisäksi Punaisen Ristin apua tarvitaan pitkään. Koska nepalilaiset jaksavat, mekään emme luovuta.

ENSIMMÄINEN SUURI JÄRISTYS TEKI TALOON HALKEAMIA, MUTTA SE PYSYI PYSTYSSÄ. TOINEN MAANJÄRISTYS TUHOSI TALON KOKONAAN.

”Meillä oli alakerrassa pieni kauppa, joka tuhoutui myös. Meillä ei ole kotia, rahaa eikä elinkeinoa. Mitä me teemme nyt?”

– Chitra Kumari Khatri ja Jagat Bahadur Khatri, 75, Singati

12. toukokuuta tapahtuneen toisen voimakkaan järistyksen keskus osui vuoristoiselle Dolakhan alueelle, jossa sijaitseva Singatin kaupunki tuhoutui maan tasalle. Khatriin pariskunnalta järistyksen alle jäi koko omaisuus.

LAPSET PELKÄVÄT HELIKOPTEREITA, KOSKA NIIDEN ÄÄNI MUISTUTTAA MAANJÄRISTYKSESTÄ.

”Monet alueen lapset tarvitsevat kipeästi psykososiaalista tukea. Heidän pitäisi päästä takaisin kouluun ja tavalliseen arkeen mahdollisimman pian. Mutta ensin he tarvitsevat suojaa, ruokaa ja turvaa.”

– Opettaja Radhika Khadkam, Singati

Tuhon laajuus paljastui järjitystä seuranneiden päivien ja viikkojen aikana kun mottiin jääneiltä vuoristoalueilta saatiin tietoa. Punaisen Ristin kansalliset yhdistykset eri puolilta maailmaa lähettivät maahan raha-apua, majoitus-tarvikkeita sekä terveydenhuollon yksiköitä.

Nepalin Punaisen Ristin vapaaehtoiset olivat ensimmäisten joukossa auttamassa maajärityksen iskettyä. Tärkeä osa Punaisen Ristin työtä Nepalissa on auttaa ihmisiä varautumaan katastrofeihin. Se järjestää eri puolilla maata muun muassa evakuointiharjoituksia ja ensiapukoulutuksia. Suomen Punainen Risti tukee nepalilaisten työtä.

Nepalin maanjärityksessä tuhoutui täysin tai osittain yli 850 000 kotia ja 4 000 koulurakennusta. Maanvyörymien ja putoavien kivien vuoksi monet tuhoutuneet alueet olivat järityksen jälkeen saavutettavissa vain ilmaitse.

Shukalal Tamang, 59, seisoi talonsa ovella kun järitys iski. Hän noudatti ensimmäisenä mieleensä tullutta neuvoa ja juoksi sisälle, talon vahvimman seinän viereen. Rakennus sortui miehen päälle ja sukulaiset joutuivat kaivamaan hänet raunioista. Shukalalan käsi vahingoittui onnettomuudessa pahoin, mutta hän kokee selvinneensä vähällä.

”Menetin yhden sormen, mutta yhdeksän on vielä jäljellä”, kertoo maatöitä tekevä mies, joka sai apua Punaisen Ristin klinikalla Melamchissa. Samalla hän oppi tärkeitä asioita evakuoitumisesta. ”Nyt tiedän, että maanjärityksen iskiessä poistutaan ulos talosta, mahdollisimman aukealle paikalle.”

Nepal

- Pääkaupunki: Kathmandu
- Pinta-ala: 147,181 km²
- Väkiluku: 31 551 305
- Väestötiheys: 214,4/km²

Kolme faktaa

- Noin kolmannes nepalilaisista elää edelleen köyhyyserajan alapuolella.
- Tulvat ja maanvyörymät ovat yleisiä haasteita pohjoisilla vuoristoseuduilla, joilla asuu yli 80 prosenttia väestöstä. Maasto on vaikeakulkuisista ja terveyspalvelut kaukana.
- Nepalilaisella Punaisella Ristillä on laajaa kokemusta luonnonkatastrofeista ja sen verkosto toimii ympäri maata. Suomen Punainen Risti tukee Nepalilaisien Punaisen Ristin työtä kylien katastrofivalmiuden parantamiseksi sekä syrjäisillä seuduilla asuvien ihmisten elämälaadun ja terveyden edistämiseksi.

KATSO VIDEO

Suomen Punaisen Ristin liikkuva klinikka lähti matkalle kohti järjestysaluetta Pirkkalan lentokentältä toukokuussa. SPR lähetti Nepaliin myös logistiikkatiimin, jonka tärkeimpänä tehtävänä oli auttaa avustustavaran vastaanottamisessa ja tullaamisessa Kathmandun kansainvälisellä lentokentällä.

Avustustyöntekijät Petra Alijärvi (vas.) ja Silja Hormia punnitsevat pientä potilasta liikkuvalla terveysasemalla Singatissa. Punnitus on tarpeen, koska lääkkeet annetaan painon mukaan.

SUOMEN, SAKSAN JA RANSKAN PUNAISTEN RISTIEN TERVEYSASEMALLA HOIDETTIIN KESÄN AIKANA LÄHES 6 000 POTILASTA. SYKSYLLÄ 2015 SE LUOVUTETTIIN PAIKALLISTEN TERVEYSVIRANOMAISTEN KÄYTTÖÖN.

Terveysaseman lisäksi avustustyöntekijät liikkuivat vuoristokylissä pitämässä vastaanottoja, joille tultiin läheltä ja kaukaa. Kyläläiset kantoivat potilaita terveysasemalle selässään jopa 11 tunnin kävelymatkan takaa.

Vuosi maanjäristyksen jälkeen uusia koteja rakennetaan Singatissa talkoilla. Työllä on kiire, jotta mahdollisimman moni saisi katon päänsä päälle ennen monsuunikauden alkamista kesäheinäkuussa. Nepalilainen hallitus myöntää kotinsa menettäneille jälleensuoritusrahaa, ja Singati on ensimmäisiä kaupunkeja, joissa rakentaminen on aloitettu.

Järjestyksen keskelle mahtuu myös iloisia uutisia. Sortuneen talonsa alle jäänyt 28-vuotias Dolma Tamang onnistui kaivamaan itsensä turvaan ja synnytti kahden viikon päästä poikavauvan Japanin Punaisen Ristin terveysklinikalla. "Terveenä syntynyt lapsi on ihme! Se tuo toivonkipinän koko perheelleni", kotinsa menettänyt nainen kertoo.

Takaisin jaloilleen

Maaseudun yksinäiset ikäihmiset ja elinkeinonsa menettäneet paimentolaiset tarvitsevat tukea Mongoliassa. Uusi ystävä tai ammatti voi muuttaa elämän suunnan täysin.

Länsimongolialaisessa Ulaangomin kaupungissa perinteisiä paimentolaisjurtta on lähes jokaisessa korttelissa. Yhden kangasseinän läpi kantautuu iloinen nauru. Puusäleistä rakennetussa ja huovalla katetussa jurtassa, mongolialaisittain gerissä, toimiva sosiaalikeskus on tärkeä osa Mongolian Punaisen Ristin ja Suomen Punaisen Ristin sosiaalisen tuen hanketta. Keskus tarjoaa muiden ryhmien

ohella maaseudun yksinäisille vanhuksille mahdollisuuden yhdessäoloon. Samalla vapaaehtoiset luennoivat terveysaiheista, neuvovat esimerkiksi eläkeasioissa, mittaavat verenpaineita ja vetävät yhteisjumbppaa pihamaalla.

”Monet vanhukset ovat yksinäisiä, sillä lapset ovat muuttaneet toiseen kaupunkiin. Heillä ei ole välttämättä ketään, joka pitäisi heistä huolta. Täällä he voivat jutella ja viettää aikaa, mutta samalla ▶

Paimentolaisten elämäntapa on täysin riippuvainen luonnosta. Jos he menettävät karjansa, heille ei jää muuta vaihtoehtoa kuin muuttaa kaupunkiin.

**MONI ON LÖYTÄNYT UUDEN TOIMEENTULON
PUNAISEN RISTIN KOULUTUSTEN AVULLA.**

Mongolia

- Pääkaupunki: Ulan Bator
- Pinta-ala: 1 564 116 km²
- Väkiluku: 2 992 908
- Väestötiheys: 1,91/km²

Fakta

- Mongolia on yksi maailman harvimmin asutuista maista.
- Mongolia kaupungistuu nopeasti. Lähes joka kolmas mongolilainen asuu maan pääkaupungissa.
- Suomen Punainen Risti tukee Mongolian Punaista Ristiä muuttoliikkeestä ja köyhyydestä aiheutuvien ongelmien lieventämisessä. Maahan on lähetetty myös vaateapua.

myös oppia ja tukea toinen toistaan”, kertoo Punaisen Ristin vapaaehtoinen **Tsetsegmaa Lodoisambuu**. Vaikka päivätö sairaanhoitajana ja neljä lasta pitävät hänet kiireisenä, vapaaehtoistyö Punaisessa Ristissä on hänelle erittäin tärkeää.

Sosiaalikeskus on auki lähes joka päivä, mutta keskiviikot on varattu erityisesti vanhuksille. Vapaaehtoiset tekevät lisäksi kotikäyntejä. Aiemmin lähes liikuntakyvyttömän **Badamsuren Zandanin** elämän ne ovat muuttaneet täysin. Hän on asunut yksin muiden perheenjäsenten muutettua eri puolille Mongoliaa.

”VAPAAEHTOINEN KÄY LUONANI KAHDESTI TAI KOLMESTI VIIKOSSA.

Hän pitää minusta huolta aivan kuin oma lapseni.” – Badamsure Zandan, Ulaangom

”Nykyään vapaaehtoinen käy luonani kahdesti tai kolmesti viikossa. Hän pitää minusta huolta aivan kuin oma lapseni. Kiitos vapaaehtoisesta, voin nykyään liikkua tukien avulla ja keittää itselleni teetä. Hän todella nosti minut jaloilleni”, Badamsuren iloitsee.

KATASTROFI VOI MUUTTA KAIKEN Mongolian ilmasto on armoiton. Kesällä on kuuma, mutta talvella pakkasta voi

Badamsuren Zandan ja Mongolian Punaisen Ristin vapaaehtoinen Tsetsegmaa Lodoisambuu ovat toisilleen kuin äiti ja tytär. Pitkäaikaiseen tukeen perustuva apu rakentaa vapaaehtoisten ja avunsaajien välille vahvoja ihmissuhteita.

olla 45 astetta. Viime vuosina pahentuneet maastopalot, tulvat sekä hiekka- ja lumimyrskyt ovat ajaneet laiduntavan karjansa kanssa liikkuvat paimentolaiset ahtaalle. Moni paimentolaisperhe ei enää tule toimeen aroilla.

”Paimentolaisten elämäntapa on täysin riippuvainen luonnosta. Jos he menettävät karjansa, ei heille jää muuta vaihtoehtoa kuin muuttaa kaupunkiin. Monilla heistä ei kuitenkaan ole työmarkkinoilla tarvittavia taitoja”, Tsetsegmaa kertoo.

Punainen Risti auttaa syrjäytymisvaarassa olevia ohjaamalla heitä julkisten palveluiden piiriin ja tukemalla heidän työllistymistään. Moni onkin löytänyt uuden toimentulon Punaisen Ristin koulutusten avulla, mistä Tsetsegmaa on ylpeä.

Sosiaalikeskuksessa iltapäivän pelihetki on päättynyt. Rouva Badamsurenia on pyydetty tulemaan lähemmäs, sillä hänelle on järjestetty yllätys. Punainen Risti on hankkinut liikuntarajoitteisten tarvitsemia apuvälineitä, ja tällä kertaa suurin avuntarve on nähty olevan juuri Badamsurenilla. Vapaaehtoiset työntävät tuliterän pyörätuolin jurtan pienestä oviaukosta ja pyytävät Badamsurenia kokeilemaan sitä. Hän on silmin nähden hyvin hämillään huomiosta, mutta leveä hymy nousee väkisinkin uurteisille kasvoille. ■

Yhtenä rintamana

Ukrainan konflikti on hävinnyt uutisista, mutta ei Punaisen Ristin agendalta. Konfliktia on paennut arviolta jo yli 2,5 miljoonaa ihmistä, joista merkittävä osa naisia ja lapsia.

Ompelukoneiden tasainen hurina täyttää tilan. Ääni on rauhoittava - toisin kuin niiden takana ahkeroivien naisten tarinat. Naisten käsissä syntyy vuodevaatteita sotaa paenneille kanssaisarille, joiden kohtalon ompelukoneiden ääreen kerääntyneet naiset tuntevat hyvin. Monet heistä ovat joutuneet pakenemaan Ukrainan konfliktialueelta nopeasti ja haluavat nyt auttaa samaan tilanteeseen joutuneita. Pakomatkalle harva on ehtinyt ottaa yhtä laukkaa enempää.

Venäjän Punaisen Ristin toimistolle Belgrodiin, lähelle Ukrainan rajaa, perustetulle ompeluluokalle on siksi käyttöä. Naisten käsissä syntyville vuodevaatteille, tyyneille ja peitoille on kova kysyntä väliaikaismajoituksissa, joissa sotaa paenneet perheet yöpyvät.

Ompeluoppia Punaisen Ristin vapaaehtoisille jakaa kenkäsuunnittelijana aiemmin toiminut **Margarita Pak**, ukrainalaisia hänkin.

”Onneksi äiti opetti minut aikanaan ompelemaan. Nyt voin käyttää taitoani hyväksi ja auttaa maannaisiani”, kertoo Pak.

AUTTAMISEN HALU KORKEALLA
40 kilometrin päässä Ukrainan rajasta sijaitseva Belgorod on majoittanut ▶

**”ONNEKSI ÄITI OPETTI MINUT
AIKANAAN OMPELEMAAN.**

Nyt voin käyttää taitoani hyväksi
ja auttaa maannaisiani”

– Margarita Pak, Belgorod

Ukrainalaiselle Margarita Pakille (vas.), entiselle jalkine-suunnittelijalle, tarjottiin Venäjän Belgorodissa töitä ompeluluokan opettajana. Luokassa vapaaehtoiset ompelivat pakolaisille ja vähävaraisille liina-vaatteita.

konfliktia pakenevia ihmisiä maiden tilanteen kärjistyisestä saakka. Paikallinen Punainen Risti on yhdessä viranomaisten kanssa tarjonnut pakolaisille majoitusta, ruokaa, vaatteita ja muita jokapäiväisen elämän perustarpeita.

”Kesä 2014 oli meille erityisen vaikea, silloin työskentelimme kellon ympäri”, kertoo **Nina Ushakova**, Punaisen Ristin puheenjohtaja Belgorodin alueella. Auttamisen halu on ollut alueella korkealla.

”Olemme saaneet paljon yhteydenottoja ihmisiltä, jotka ovat tarjonneet majoitusta sotaa paenneille. Vapaaehtoisia on myös riittänyt kiertämään väliaikasmajoituk- sissa, keskustelemaan ihmisten kanssa ja selvittämään heidän tilannettaan.”

Pakolaisia on Belgorodissa majoitettu muun muassa leirikeskukseen, jonne Punainen Risti on toimittanut apua säännöllisesti. Asukkaille on myös saatu organisoitua käteiskuponkeja, joita he ovat voineet käyttää maksuvälineenä vaatteiden ja hygieniatarvikkeiden hankinnassa.

”Olemme menettäneet kaiken. Siksi olemme kiitollisia kaikesta mahdollisesta avusta”, tiivistää **Olga Aksyonova**, joka on tullut etsimään vaatteita lapsilleen.

Merkittävä osa konfliktia paenneista yli 2,5 miljoonasta ukrainalaisesta on naisia ja lapsia.

KOVA IKÄVÄ KOTIIN

Eniten pakolaisia pitkittynyt konflikti on tuonut Venäjällä Rostovin ja Krasnodarin alueelle, jossa Punainen Ristin vapaaehtoi- set ovat nähneet ihmisten hädän läheltä.

Krimin haltuunoton jälkeen ja Itä-Ukrainan konfliktin kärjistyttyä yli puolitoista miljoonaa ihmistä on päätynyt sisäisiksi pakolaisiksi eri puolille Ukrainaa. Lisäksi noin miljoona ihmistä on paennut naapurimaihin, pääosin Venäjälle, mutta myös Valko-Venäjälle, Moldovaan, Puolaan, Unkariin ja Romaniaan.

Vaikeimpina viikkoina kymmenet tuhannet ihmiset pakenivat Venäjän puolelle ja Donin Rostovin Punainen Risti jakoi muutamassa päivässä pakolaisille ruokaa yli 160 tonnia.

Konfliktia seurannut ensimmäinen kesä oli erittäin kuuma, ja Punainen Risti huolehti veden jakelusta pakolaisille. Monet kärsivät ruokamyrkytyksestä ja saivat lisäksi lääkinällistä apua Punaisel- ta Ristiltä.

”Apua tarvitsevia on tullut Donin Rostoviin todella paljon, pahimmillaan täällä on ollut jopa 60 000 ukrainalaista”

Donin Rostovin osaston puheen- johtaja Jelena Khilya kehuu pai- kallisten auttamis- halua. ”Moni on ollut valmis anta- maan vähästään tukeakseen kon- fliktia paenneita.”

Kiovan Maidanin aukion levotto- muuksissa, josta konflikti sai alkun- sa, menehtyi yli sata ihmistä. Väki- valtaisuuksissa loukkaantui myös Punaisen Ristin avustustyössä ollut vapaaehtoinen.

Donin Rostovissa lähellä Venäjän ja Ukrainan rajaa monet ovat tarjonneet asun- tojaan pakolaisten käyttöön.

Fakta

Ukraina

- Pääkaupunki: Kiova
- Pinta-ala: 603 550 km²
- Väkiluku: 44 429 471
- Väestötiheys: 73,6/km²

Venäjä

- Pääkaupunki: Moskova
- Pinta-ala: 17 098 242 km²
- Väkiluku: 142 423 773
- Väestötiheys: 8,3/km²

- Ukrainan konflikti on aiheutanut vakavan humanitaarisen kriisin.
- Virallisten arvioiden mukaan Ukrainassa oli noin 1,5 miljoonaa maan sisäistä pakolaista vuoden 2015 lopussa. Yli miljoona ihmistä on paennut naapurimaihin.

- Suomen Punainen Risti on tukenut kansainvälinen Punaisen Ristin ja paikallisten yhdistysten työtä kodeistaan paenneiden auttamiseksi, lähettänyt Ukrainaan vaateapua sekä ollut mukana edistämässä Ukrainan Punaisen Ristin tiedotuspönnistuksia.

Tykistön ammus teki pahaa jälkeä Lysytjanskissa lähellä Ukrainan ja Venäjän rajaa muutama vuosi sitten. Rakennus on pahoin sortunut, mutta siinä asuu edelleen kolme perhettä.

Opettaja, Punaisen Ristin vapaaehtoinen Petr Kostyrya kertoo lapsille miinojen vaaroista Lysytjanskissa. Alue sijaitsee konfliktialueen läheisyydessä, minkä vuoksi maastossa on räjähtämättömiä ammuksia ja miinoja.

Yhdeksäntoistavuotias vapaaehtoinen Andrei Suleyman on kotoisin Syyriasta, josta hän paakeni perheineen äitinsä kotimaahan Ukrainaan. Syyrian sota ja Ukrainan konflikti ovat muuttaneet nuoren miehen suhtautumisen elämään. ”Näkemäni asiat Syyriassa ja täällä Ukrainassa ovat tehneet läheisistä huolehtimisen ja välittämisen erityisen tärkeäksi”, mies kertoo.

pakolaista”, kertoo Donin Rostovin Punaisen Ristin puheenjohtaja **Jelena Khilyan**.

”Olemme keskittyneet kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien, kuten vammaisten, suurperheiden ja yksinhuoltajaperheiden auttamiseen. Monissa näistä perheistä on vain naisia ja lapsia.”

Väsyneiden, sotaa paenneiden

ihmisten tarpeet ovat olleet hyvin perustavanlaatuisia.

”Kun saavuimme tänne, halusimme kaikki vain nukkua. Meidät otettiin hyvin vastaan ja saimme kaikkea tarpeellista hammasharjoista vaippoihin”, kertoo **Irina**, joka sai katon päänsä päälle Punaisen Ristin järjestämästä väliaikaismajoituksessa. Asunto sijaitsee talossa, jonka yksityishenkilö halusi antaa

Ukrainan Punaisen Ristin vapaaehtoinen Ivan Fastov Ukrainan konfliktin tuhoaman talon edessä. Yli 2,5 miljoonaa ihmistä on paennut taisteluja, jotka jatkuvat edelleen.

Punaisen Ristin käyttöön, pakolaisten avuksi.

”Matkustaminen tänne lasten kanssa oli erittäin vaikeaa. Lapset tarvitsivat unta, he olivat pahantuulisia ja kärsivät matkapahoinvoinnista”, kertoi puolestaan **Natalia Drobinina**, seitsemän pienen lapsen äiti.

Monet taistelujen alta paenneet ovat traumatisoituneet näkemästään

ja kokemastaan, ja osa on menettänyt läheisiään. Punainen Risti on tarjonnut paikan päällä myös henkistä tukea.

”Kaikilla Ukrainan pakolaisilla, joita olen tavannut, on merkkejä traumaperäisestä stressihäiriöstä”, kertoo psykologi **Irina Drozdova**. Ikävä kotiin on kova.

”Haluan jo palata kotiin. Ikävöin kasvimaatani, lasten leluja, ja kaikkea muuta, Natalia Drobinina sanoo. ■

Teksti: Johanna Lassy-Mäntyvaara
Kuva: Mikko Vähäniitty

KATSO VIDEO

”Ymmärrän, että ihmiset eri puolilla barrikaadeja ovat erilaisia. He ovat kuitenkin kaikki ihmisiä, jotka tarvitsevat apua loukkaantuessaan tai joutuessaan hätään. Punaisen Ristin vapaaehtoisena tehtäväni on auttaa kaikkia, jotka tarvitsevat apua”, pohtii Ukrainan Punaisen Ristin vapaaehtoinen Roman Kotliarevski, joka haavoittui Maidanin aukiolla auttaessaan loukkaantuneita.

Suojamerkki tunnetuksi

Punaisen Ristin rooli puolueettomana auttajana on korostunut Ukrainan kriisissä. Tiedotustuki on siksi ollut konfliktin aikana erittäin tärkeä auttamisen muoto.

Tuemme Ukrainan Punaista Ristiä, jotta he kykenisivät toteuttamaan humanitaarisen mandaattinsa mukaista tehtävää epäselvässä aseellisen konfliktin tilanteessa niin, että tietoisuus punaisen ristin suojamerkin turvissa työskentelevien vapaaehtoisten kunnii-

eettomuudesta kertovaa videomateriaalia näytettäväksi muun muassa poliisin, ministeriön ja armeijan tilaisuuksissa sekä televisiossa. Yhteistyö jatkuu keväällä 2016.

Kesän kynnyksellä 2014, ennen Itä-Ukrainan liukumista täysimittaiseen

PUNAISEN RISTIN SUOJAMERKISTÄ VOI YLLÄTTÄEN TULLA VIIMEINEN PUOLUSTUSLINJA TAISTELUSSA INHIMILLISYYDEN PUOLESTA.

– Ivan Usichenko, puheenjohtaja, Ukrainan Punainen Risti

oittamisesta tiedostettaisiin paremmin”, kertoo Punaisen Ristin viestintätehtävissä Ukrainassa työskennellyt **Pekka Reini-kainen**.

”Ukrainan Punaisella Ristillä on selkeä tavoite säilyttää toimintakykynsä myös alueilla, jotka eivät ole virallisen Ukrainan hallussa.”

Suomen Punaisen Ristin kenttäviestintätiimi tuotti vuonna 2014 Ukrainan Punaisen Ristin käyttöön suojamerkitä ja järjestön työn puolu-

sotaan, videotiimille kertoi tarinansa Ukrainan Maidanin aukion levottomuuksissa luodin jalkaansa saanut **Roman Kotliarevski**, Ukrainan Punaisen Ristin hätäaputiimin vapaaehtoinen. Hänet saatiin hoitoon nopeasti ja mies saattoi palata työhönsä. Yhtä hyvin ei käynyt kansainvälisen Punaisen Ristin työntekijälle, joka menehtyi pommituksessa lokakuussa 2014 kranaatin osuessa lähelle järjestön toimistoa Donetskissa Ukrainassa. ■

Punainen Risti

Suomen Punainen Risti
Tehtaankatu 1a
00140 Helsinki

puh 020 701 2000
www.punainenristi.fi

ULKOASIAINMINISTERIÖ
UTRIKESMINISTERIET

Tätä julkaisua on tuettu
Ulkoasiainministeriön
kehitysyhteistyövaroista.